

RUDNIK LIGNITA VELENJE

leto XXVIII

RUDAR

september 1994, številka 6

Življenje piše zgodbe. Tudi poleti. Vsak zase sedaj že veste, kakšna doživetja vam je pripravilo letošnje dolgo vroče poletje. Prijetna, razburljiva, dolgočasna, nesrečna?

Nekatere so tako zanimive, da se je tistim našim sodelavcem, ki so jih doživeli, zdelo vredno, da jih napišejo in tako povedo vsem nam. Nekatere so se zgodile daleč - v Boliviji, Tibetu, Rusiji, Avstraliji, Nemčiji. Nekatere pa so se zgodile kar na domačem pragu. Nekatere so popisane v tej številki Rudarja, nakatere boste prebrali še v naslednji. Vse so v glavnem vesele ali vsaj s srečnim koncem.

Žal pa je ena letošnjih poletnih zgodb zelo žalostna. Tista z druge strani našega časopisa, ki govori o avgustovski noči v jami Pesje. Sprva je bila to pretresljiva zgodba, za katero smo vsi upali, da bo imela kar se da srečen konec. V njej so razburljivo nastopili jamski reševalci, ki so po množici vaj in režiranih akcij morali tokrat čisto zares in čim hitreje priskočiti na pomoč svojim sodelavcem. Naredili so največ, kar so lahko in to tako dobro, kot vemo, da zmorejo le oni. A po treh tednih upanja je ugasnilo življenje našega mladega sode-

lavca, rudarja Jožeta Knezarja. Zgodilo se je najtežje, kar se rudarju lahko zgodi.

Ena od zgodb z domačega praga je zgodba o premogu. O tistem, ki ga skozi okna našega uredništva gledamo dan za dnem in smo zanj vse poletje ugotavljali, da nam vedno bolj zastira pogled v Gaberke. Zdaj že ni več čisto tako. Deponija se manjša na pogled in to potrjujejo tudi številke. Zakaj, je tudi videti skozi okna našega uredništva. 20. avgusta se je namreč iz dimnika IV. bloka v Šoštanju začela spet skromno dvigati para, potem ko je štiri mesece zaradi remonta in izgradnje razžveplalne naprave ni bilo videti.

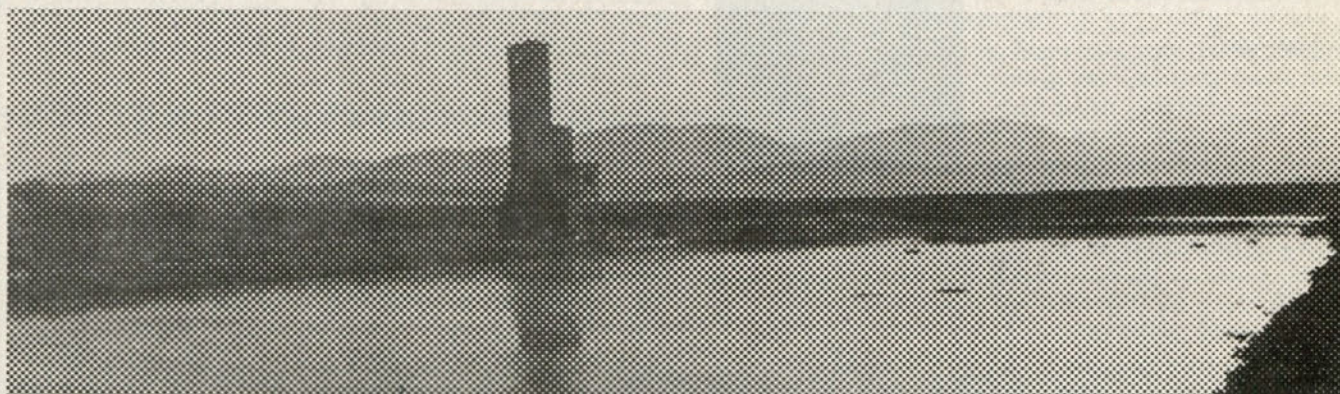
Sicer "strateška lokacija" našega uredništva pa nam je (deloma) prihra-

nila vsaj eno poletno zgodbo. Zgodbo o tem, kako dihati, živeti in še delati zraven med hudo poletno vročino. Ta je nekatere sodelavce na sončni strani upravne zgradbe skoraj uničila. In nič lažjega življenja ni nudila tistim, ki so morali karkoli delati na soncu ali v delovnih prostorih brez primernega zračenja.

Kmalu bodo vse te zgodbe le še spomin. Jesen bo začela pisati nove.

Diana Janežič

POLETNE ZGODBE

NESREČA

HUDA DELOVNA NESREČA V JAMI PESJE

3. avgusta ob 00.50 je prišlo v jami Pesje do hude nesreče. Na križišču odvozne proge čela D na koti 40 se je sprožil stebni udar, ki ni povzročil večje materialne škode, hudo pa je poškodoval tri rudarje: Stanislava Petelinška, Jožeta Knezarja in Sakiba Mešiča.

Po besedah predsednika poslovnega odbora dr. Franca Žerdina je do stebnega udara prišlo potem, ko je prišel v križišče kombajn. Zaradi njega sta se dva delavca umaknila v progo in eden v križišče in prav ti trije delavci so se pri udaru najhuje poškodovali. Ker je bilo križišče zelo dobro podgrajeno in ker je bila v dobrem stanju tudi proga, se je pritisk izrazil z nenadnim dvigom tal. Ta je povzročil, da je tri rudarje vrglo v zrak. Sunek v noge je bil zelo močan, zato so vsi trije rudarji utrpeli hude poškodbe hrbtenice.

Tokratni stebni udar je bil eden milejših; v mnogo hujših je bila povzročena velika materialna škoda, a na srečo niso bili poškodovani delavci. Tokratni pa materialne škode praktično ni povzročil - razen sanacijskih del, odstranjevanja zrušenega materiala v križišču in izpada proizvodnje.

Žal pa so bili hudo poškodovani trije rudarji in še huje, po treh tednih je v celjski bolnišnici za posledicami nesreče umrl

Jože Knezar. To pa je škoda, ki je ni mogoče preprosto nadomestiti oz. sanirati.

Stebni udar je pojav, ki ga v montanistiki znajo razložiti, zakaj do njega pride, ne znajo pa ga še uspešno popolnoma preprečevati in predvideti. V premogu se kopičijo napetosti zaradi načina vodenja odkopov, rušenja krovnine in to kopičenje nastaja tako dolgo, dokler ne pride do porušitve. Na določeni napetostni točki se ravnovesje sil poruši in v tistem trenutku pride do neke vrste lokalnega potresa. Ta je včasih lahko tudi tako močan, da ga je čutiti na površini.

V rudarski praksi se stebnih udarov izogibajo s tem, da sami z razstreljevanjem povzročajo umetne potrese in s tem sproščanje napetosti v premogu. Kot je povedal dr. Žerdin, smo to delali tudi pri nas na področju nesreče, a očitno premalo učinkovito. Zato bo treba razstreljevanje stebrov okrepiti in izbrati primernejše razstrelivo.

Diana Janežič

Iz pisma, ki ga je predsednik poslovnega odbora RLV dr. Franc Žerdin 16. avgusta poslal direktorju Gorenja Jožetu Staniču:

"Spoštovani, dovolite mi, da se vam za darilo, ki ste ga namenili trem našim ponesrečenim rudarjem, najtopleje zahvalim.

Ob tem, ko se človeku poraja vrsta vprašanj, v ospredje vendarle sili spoznanje, da kljub doslednemu upoštevanju rudarskih predpisov in ob podpori ta trenutek najmodernejše opreme za jamsko pridobivanje premoga rudarji ostajamo brez pravega orožja zoper višjo silo, kamor prištevamo tudi stebni udar.

Spet enkrat zgroženi ob tem spoznanju in upoštevajoč hude posledice za naše ljudi, razumemo vaše darilo več kot zgolj znak sočustvovanja. Razumemo ga tudi kot priznanje stroki in podporo našim vsestranskim prizadevanjem za racionalno ter v prevladujoči meri varno pridobivanje premoga.

Tudi za to prejmite našo iskreno zahvalo!"

Gorenje je ponesrečenim rudarjem podarilo barvni TV sprejemnik.

24. avgusta, tri tedne po nesreči v Jami Pesje, je za posledicami poškodb umrl kvalificirani rudar Jože Knezar. Jože se je rodil 17. avgusta 1964 v Slovenj Gradcu. Po končani srednji rudarski šoli se je 19. marca 1984. leta zaposlil v RLV, najprej v Klasirnici, nazadnje pa je delal kot rudar na odkopu v jami Pesje. Zapustil je dekle in še ne dveletno hčerko. Pokopan je bil na pokopališču sv. Barbara pri Zgornji Koreni. Pogrebne svečanosti se je udeležilo zelo veliko njegovih sodelavcev iz našega podjetja, sorodnikov in krajanov iz Zgornje Korene, Zimice in okoliških vasi.

JOŽETU KNEZARJU V SLOVO

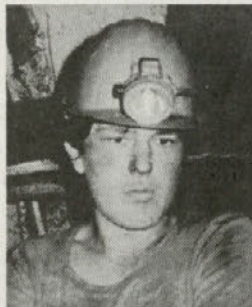
...tvoj svet pa je tema
in premog in prah
luč na čeladi
v srcu pozabljeni strah

(P. Rezman)

Ampak strahu ni. Ni ga, ko hodiš po
črnih rovih in poslušas znane glasove.
Udarec, klic, bobnenje, padec, šum...
In ga ni, ko udari, ko zaboli in te
zagrne tema. Prišli bodo pome. Moji
tovariši. Še sem živ, še bom videl dan.

Bil je dan in bilo jih je čez dvajset. Polnih upanja, misli, bolečine, hrepenenja in načrtov.

in prišel je dan, ko je udarilo še enkrat. In zdaj ni ničesar več. Le strto srce, žalost, solze, nema bolečina. Zdaj smo tovariši spet pri tebi, dragi Jože, a pomagati ti ne moremo več.

"Če si priden in pazljiv, ni težko in do nesreče praktično ne more priti," si dejal, ko si kot sedemnajstletni dijak rudarske poklicne šole spoznaval, okušal rudarski kruh. Bil ti je všeč, zanimiv. Čisto zares si se zanj odločil. Poprijel si za delo, bil priden in pazljiv.

Ačudno je to. Tam pod zemljo. Črna smrt hodi vsakemu za hrbtom in ko se odloči, ne izbira. Zaman je vpraševati "zakaj", "kako". Dragi Jože, nikoli ne bomo pozabili tvoje mladosti, veselja, smeha, tvojih skrbi, načrtov, misli, ki si nam jih zaupal. Deset let smo rudarili skupaj, deset let živeli, kot da nas bo ločilo le slovo ob odhodu v pokoj.

Atu je slovo. Slovo, ki je za rudarja najtežje - slovo mladega rudarja, ki mu je življenje vzela jama. Žalostni smo in potrti. Žalostni in potrti so tvoji domači, prijatelji, vsi, ki so te poznali. V takšnih trenutkih si lahko teža olajšamo le s solzo, besedo tolažbe. Dragi Jože! Nikoli te ne bomo pozabili! Mnogo, mnogo prezgodaj se poslavljamo od tebe in ti poslednjič kličemo SREČNO!

VARNOST

TEŽAVE NA ODKOPIH ZAHTEVAJO VEČJO PREVIDNOST

V delovnem načrtu smo za avgust predvideli proizvodnjo 240.000 ton premoga, odkopnega pa je bilo 164.900 ton. Skupni primanjkljaj je "težak" kar 75.100 ton in je bil dosežen prav v vseh treh jamah. Tudi povprečni odkop na dan je zelo nizek - le 8.245 ton. Kje so vzroki za takšen proizvodni rezultat v avgustu, smo se pogovarjali s tehničnim direktorjem premogovnika Marjanom Kolencem, dipl. inž. rudarstva.

Kolenc: "V avgustu smo največji izpad proizvodnje zabeležili v jami Pesje. Razlogov je več. Na odkopu D so zaostreni pogoji napredovanja zaradi stebrih udarov, zato je napredovanje potekalo le v dveh izmenah. Na odkopu C, ki je začel obratovati 16.8., smo takoj naleteli na povečane pritiske in šele zadnje dni avgusta smo dosegli načrtovane rezultate. Izvedli smo dodatno delo 20. in 21.8., da smo stanje normalizirali.

Večji izpad proizvodnje beležimo tudi v jami Škale. Ustaviti smo morali odkop B na koti +65 in ta izpad bomo predvidoma nadoknadili v septembru. Že na začetku delovanja smo naleteli na velike pritiske na odkopu na koti 75 sredina; nasedlo podporje je oviralo normalno obratovanje. Uvedli smo štiriizmensko delo in tudi v septembru ne pričakujemo normalne proizvodnje.

V jami Preloge ni posebnih težav, manjša proizvodnja od načrtovane pa je odraz razmer na koti -65, kjer odkopavamo premog pod čisto krovino, drugi odkop pa zaradi omejitve višine iz varnostnih razlogov daje manjše rezultate. Podobno bo tudi v septembru, ko bo ta višina še manjša.

Nekatere od teh težav smo predvideli, vendar so se nekatere med njimi zaostriale in se ob tem pojavile še nove. Prihajamo v zaostrene pogoje odkopavanja in to se bo v tem mesecu še poznalo pri količini odkopanega premoga. Predvidevamo pa, da bomo izpad do konca leta nadoknadili in načrtovano količino 3,7 milijona ton dosegli. Zato bomo vključevali druge odkope in uvedli dodatne delovne dneve.

Za TEŠ pripravljamo pogodbo o povečanju

oddaje premoga na 3,5 milijona ton, v zadnjih dveh mesecih pa se je povečal tudi odjem premoga drugih potrošnikov."

Rudar: "Zaostreni pogoji odkopavanja premoga zahtevajo večjo previdnost, disciplino pri delu. Se delavci tega zavedajo dovolj?"

Kolenc: "Avgustovska nesreča v jami Pesje je še v vseh nas živa in čeprav pri njej

ni šlo za neposredno človeško krivdo, moramo vse zaposlene opozoriti na večjo previdnost pri delu. Morda so krivi tudi dopustniški meseci, toda opažamo manjšo disciplino pri delu, kršenje ali neupoštevanje varnostnih predpisov, malomarno uporabo zaščitnih sredstev. Poudarjam, da je za nami obdobje ugodnih delovnih razmer, dobrih rezultatov. Na jugu se srečujemo z visokimi koncentracijami plinov, potrebnega bo več vrtanja, odstreljevanja. V jami Pesje bo več dela z razstrelilnimi sredstvi, kar je že samo po sebi nevarno delo. Podobne razmere so na severu: metan, sulfidni plini in prav tako v jami Škale.

Zato je poziv vodstva podjetja k večji budnosti, varnosti na vseh deloviščih in jami in zunaj nje, resen in povsem upravičen. Tega se mora zavedati vsak delavec sam, vsi skupaj pa bomo dosledneje poiskali kršilce varnostnih predpisov in jih sankcionirali. Kajti kaže, da samo besede ne zaležejo več!"

dj

Raziskovalni tabor ŠKALE '94

V okviru letošnjega Srečanja ustvarjalne mladine, katerega organizator je Kulturni center Ivan Napotnik, je od 21. do 28. avgusta potekal šesti raziskovalni tabor. Drugič zapored je bil organiziran v Škalah, prej pa dvakrat v Zavrčju in dvakrat na Paškem Kozjaku. Tokrat je na njem sodelovalo 65 dijakov, študentov - med njimi tudi enajst Zoisovih štipendistov iz vse Slovenije - in dvajset mentorjev. Prvič sta bila med mentorji tudi dva naša sodelavca, Marko Mavec in Igor Veber.

Udeleženci tabora so se spoprijemali s preučevanjem starejše zgodovine, etnologije, ekologije, geografije, rudarstva, geologije in novinarstva.

V skupini za rudarstvo, ki jo je vodil Marko Mavec, so se najprej seznanili z vsemi procesi rudarjenja, rušnimi procesi in vzroki za ekološke vplive na površini, pri terenskem delu pa so si ogledali ugrezninsko območje, deponijo pepela, ekološko škodo in sanacijo terena. Seznanili so se s tistimi tereni, ki bodo prizadeti zaradi rudarjenja med leti 1994 in 2020 in pri tem ugotavljali, v kolikšnem obsegu bodo prizadeta posamezna območja glede na zemljiško namembnost (gozd, urbana naselja, kmetijske površine). Na podlagi vsega tega so poskušali izdelati načrt sanacije.

Geološka skupina pod vodstvom Igorja Vebra se je seznanjala z nahajališči in možnimi uporabami geotermalne vode. Na našem območju je teh izvirov kar nekaj - vsem znan izvir v Topolšici, Špehova Toplica, nov vir v Lajšah... Ugotavljali so, da je upraba tople vode najbolj smiselna tam, kjer voda privre na dan, da je vrtanje raziskovalno-kaptažnih vrtin izjemno drago, cenejše pa so preliminarne raziskave, s katerimi ocenimo perspektivnost raziskane območja.

Člani vseh skupin so svoje rezultate prikazali v nedeljo, 29. avgusta, v telovadnici osnovne šole v Škalah. Razstavo si je poleg krajanov in staršev udeležencev tabora ogledal tudi predsednik poslovnega odbora RLV dr. Franc Žerdin. Raziskovalce pa sta že med potekom tabora obiskala predsednik velenjske občine Pankrac Semečnik in predsednik velenjske vlade Srečko Meh.

V takšnem taboru naj bi se mladi seznanili z različnimi strokami ter spoznali zgodovino in sedanjost kraja, na katerega podoba in življenje v njem je usodno vplivalo rudarjenje. V RLV se zavedamo negativnih posledic rudarjenja za kraj in ljudi, zato smo se taboru pridružili, da bi prikazali svoja prizadevanja za sanacijo poškodovanih površin.

Diana Janežič

POVZETEK PROIZVODNJE - AVGUST 1994

OBRAT	PROIZVODNJA			POVPREČKI		ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osnovni načrt	mesečni načrt	doseženo	osnovni načrt	mesečni načrt	na osnovni načrt	na mesečni načrt	
PRELOGE	106.000	90.000	74.580	- 31.420	- 15.420	70,36	82,87	3.729
PESJE	104.000	86.000	52.280	- 51.720	- 33.720	50,27	60,79	2.614
ŠKALE	29.000	46.000	22.630	- 6.370	- 23.370	78,03	49,20	1.132
PRIPRAVE	17.000	18.000	15.410	- 1.590	- 2.590	90,65	85,61	771
RLV	256.000	240.000	164.900	- 91.100	- 75.100	64,41	68,71	8.245

NATEČAJ

ZANIMIVOSTI

Premog bo spet cenjen (Gospodarski vestnik)

Že leta 1992 se je svetovno trgovanje s črnim premogom v primerjavi z letom prej povečalo le še za slab odstotek, medtem ko je pet let prej naraščalo povprečno za 6% na leto. Zmogljivosti, namenjene izkopu premoga za izvoz, so bile lani izkoriščene le še 72-odstotno, leto prej 75-odstotno. Tako se je presežek ponudbe premoga povečal na 137 milijonov ton. Poleg tega presežka in objektov, ki se gradijo (njihova zmogljivost je 43 mio ton), je v svetu še za 160 mio ton zmogljivosti v fazi raziskovanja in načrtovanja. Ponovna oživitve gospodarstva naj bi po napovedih strokovnjakov v drugi polovici letošnjega leta spet pospešila svetovno trgovino s premogom, vendar pa naj bi tudi v prihodnje kot v minulih letih povečana ponudba prehitela povečano povpraševanje. Strokovnjaki pa opozarjajo, da v prihodnje ni pričakovati, da bi svetovne cene premoga še naprej upadale.

Obseg lanskega svetovnega trgovanja s črnim premogom je znašal 357 mio ton. Največji delež ima Avstralija, ki ga je izvozila 130 mio ton ali 36,4%, sledijo ji ZDA (60 mio ton ali 16,8%), Južna Afrika (53 mio ton ali 14,8%).

Mednarodna agencija za energijo (IEA) ocenjuje prihodnost premoga z zmernim optimizmom. Trda goriva so leta 1991 k svetovni porabi energije prispevala 29%, v letu 2010 pa pričakujejo povečanje tega deleža na 29,1%. V tem času naj bi se svetovna poraba primarne energije in tudi premoga povečevala povprečno za 2,1% na leto. Pri povečevanju porabe bo imela Kitajska ključno vlogo. Strokovnjaki IEA niso zaskrbljeni nad tem, da bi se ponudba premoga ne mogla prilagoditi povečanim potrebam po tem gorivu, četudi naj bi se proizvodnja v evropskih državah, članicah OECD, zmanjševala povprečno za 3% na leto.

Izgradnja razžveplalne naprave gre h koncu (obvestila TEŠ)

Razžveplalne naprave, ki so predvidene za obratovanje na bloku 4, so zgrajene v celoti, sedaj pa jih izolirajo. Razširili bodo elektrofilter in dimne kanale z by-pass loputami. Poleg tega so konec avgusta nadaljevali dela pri montaži drugih dimnih kanalov in opravljali polnilni poskus pralnika. Po uspešno opravljenem poskusu je na vrsti

REZULTATI NATEČAJA ZA REŠEVANJE TEHNIČNIH, TEHNOLOŠKIH IN ORGANIZACIJSKIH PROBLEM V RLV

Služba za inovacijsko dejavnost je v letu 1993 v aprilski številki glasila Rudar objavila "Natečaj za reševanje tehničnih, tehnoloških in organizacijskih problemov v RLV". Projekt je bil široko zastavljen. Aktivnosti v zvezi s tem so se pričele že spomladi leta 1992, z njimi je soglašalo tudi vodstvo podjetja.

Najprej je bilo treba ugotoviti, kateri so nerešeni tehnični, tehnološki in organizacijski problemi v RLV. Naloge smo se lotili skupaj z vodji strokovnih služb in obratov. Vsak izmed njih je pripravil spisek teh problemov za svoje področje. Ta spisek je bil zelo obsežen (dvajset strani), zato je bila ustanovljena komisija. Ta je izbrala predloge, ki so bili po njenem mnenju najbolj pereči in tako določila pet tem, ki so bile objavljene v natečaju.

Izbrane teme so bile:

1. Računalniški model za optimiranje transporta premoga, materiala in opreme v RLV,
 2. Podgrajevanje križišč na odkopih,
 3. Tehnična rešitev za križišča, preko katerih se oskrbuje več jamskih prog hkrati,
 4. Preprečevanje zapraševanja na presipnih mestih pri transportu premoga,
 5. Vodenje in zaščita električnih kablov pomičnih strojev in naprav na deloviščih;
- V natečaju so bili natančno definirani problemi in zahteve, kako morajo biti rešitve predstavljene. Navedeni so bili kriteriji za ocenjevanje rešitev in višine posameznih nagrad. Zaradi zahtevnosti so bile nagrade stimulativne. Prva nagrada za najboljši predlog je bila 2000 DEM (v tolarski protivrednosti), druga 1500 DEM in tretja 1000 DEM.

Na natečaj je bilo prijavljenih osem predlogov, in sicer:

- na prvo temo en predlog,
- na drugo temo ni bilo prijav,
- na tretjo temo dva predloga,
- na četrto temo en predlog,
- na peto temo štirje predlogi;

Po navedenem številu prijavljenih predlogov pričakovanja niso bila izpolnjena, saj smo pričakovali večji odziv. Ocenjevalna komisija, ki je bila sestavljena iz strokovnjakov s posameznih področij v RLV, je bila podobnega mnenja tudi glede kvalitete nekaterih prijav.

Komisija je podelila eno tretjo nagrado, 1000 DEM, za predlog "Vodenje napajalnega kabla do ranžirnega mačka".

Inovacija bo realizirana in uvedena v proizvodnjo po določilih Pravilnika o inovacijski dejavnosti.

Kot smo že omenili, je prispelo na natečaj manj prijav, kot smo pričakovali. To pomeni, da ostajajo opisani tehnični in tehnološki problemi še naprej nerešeni. Mnenja smo, da je treba za optimalno rešitev dobiti čim več konstruktivnih predlogov in v njih poiskati ustrezno rešitev. Zato smo predlagali, da razpis ponovimo in ga dopolnimo z novimi temami. V zvezi s tem že zbiramo podatke pri vseh ustreznih službah.

SSR - študij

Oddelek za inovacijsko dejavnost

ČIŠČA

Vsaka stvar ima svoje manj dobre in slabe strani.

Neizpodbitno dejstvo je, da se spremembe dogajajo vedno hitreje, toda mi jih slejkoprej vse bolj počasi dojemamo.

Glasilo Rudar izdaja Rudnik lignita Velenje - Ureja redakcijski odbor - Diana Janežič (odgovorna urednica); Ivo Avberšek-Hans (tehnično urejanje), Božena Steiner, Aca Poles, mag. Boris Salobir - Naslov uredništva RLV, Partizanska 78, 63320 Velenje, telefon 853-312, interno 18-15 - Naklada 4000 izvodov - Tiska Tiskarna Bizjak Velenje.
Po mnenju Ministrstva za informiranje z dne 14. 2. 1992, št. 23/67-92, se glasilo Rudar šteje za izdelek iz tar. št. 3, tč. 13 Tarife prometnega davka.

OD TU IN TAM

SINDIKAT

POVEZOVANJE SINDIKATOV V EVROPI

23. in 24. junija je bila v Kranjski gori mednarodna konferenca sindikatov energetike srednje evropskih držav. Organizirala sta jo Sindikat dejavnosti energetike Slovenije in nacionalno združenje delavcev energetike iz Italije. Na konferenci so sodelovali predstavniki sindikatov držav Nemčije, Avstrije, Italije, Madžarske, Češke, Poljske, Slovaške, Hrvaške in Slovenije.

Na konferenci so govorili o energetski politiki srednjeevropskih držav, vodil pa jo je predsednik SDE Slovenije Franc Druks. Kot je povedal, so se na konferenci predstavniki "energetskih" sindikatov omenjenih držav prvič srečali. Ugotavljali so, da se je v zadnjih letih v Evropi zgodilo veliko gospodarskih, političnih in družbenih sprememb, da je Evropa gosto naseljen prostor in da so odnosi med državami tesni in prepleteni. Ta dejstva so projicirali na energetiko in ugotavljali, kako vplivajo na položaj delavca. Poglobljeno so analizirali dva sklopa vprašanj: področje ekologije in povezanost držav prek izmenjave energije. Ekologija ni več le modna tema, temveč del energetike, ki ima velik vpliv na okolje. Ekologija bo po drugi strani narekovala razvojno politiko energetike; katere in kakšne energetske objekte bomo gradili, kje, katere zaprli.

Električna energija je najpomembnejši energent v Evropi. V njeno proizvodnjo je vključenih veliko delavcev, ki pa so vsi v slabem položaju. Na eni strani so namreč proizvajalci energije, ki z zelo nizkimi cenami delovne sile (države bivše SZ, bivšega Vzhoda) prodajajo energijo po

nizkih cenah Zahodu. Delavci na Vzhodu slabo živijo, na Zahodu pa izgubljajo delo. Na konferenci udeleženci vseh vprašanj in dilem seveda niso razrešili, zato so sklenili, da se bodo o njih še pogovarjali. Kljub temu so sprejeli zaključni dokument. V njem so se zavezali za nadaljnje sodelovanje predstavnikov sindikatov energetike glede razvoja energetike v Evropi, predvsem z vidika ohranjanja delovnih mest delavcev v energetiki, skupnih stališč glede ekologije. V zaključnem dokumentu niso obšli razmer na Balkanu in bili enotni, da je mednarodna skupnost za zaustavitev vojne storila premalo. Zapisali so zahtevo po končanju vojne in vzpostavitvi miru v celi Evropi in v drugih delih sveta.

Vse razprave na konferenci, razmišljanja, ugotovitve in skupna stališča bodo služili sindikatom posameznih držav pri njihovem delovanju, posebej v soočanjih s parlamenti in vlada. Pozitiven učinek konference je bil tudi v tem, da so se prvič srečali sindikalni voditelji srednjeevropskih držav in takoj ugotovili potrebo po večjem sodelovanju med sindikati, podobnem kot jih imajo v Evropi vlade in posamezna gospodarska združenja. DJ

ZANIMIVOSTI

peskanje notranjosti cilindričnega dela antikorozijskih zaščit in gumiranje. Komandna zgradba razžveplalne naprave je izgrajena, opravljajo še zadnja elektromontajna dela. Vsa dela so bila terminsko usklajena z remontom na 4. bloku, ki je bil končan 20. avgusta, in so potekala v skladu z njim. Domači in tuji strokovnjaki so opravili veliko zahtevnega dela in predvidevajo, da bodo hladni preizkus naprave lahko opravili v decembru, aprila prihodnje leto pa naj bi razžveplalna naprava pričela poskusno obratovati.

Opuščen rudnik za vojsko (Delo)

Del Rudnika urana Žirovski Vrh je dobilo na razpolago ministrstvo za obrambo, ki bo prazne prostore uporabilo za servisiranje orožja in opreme, za proizvodnjo streliva in za usposabljanje posebnih enot za zaščito in reševanje.

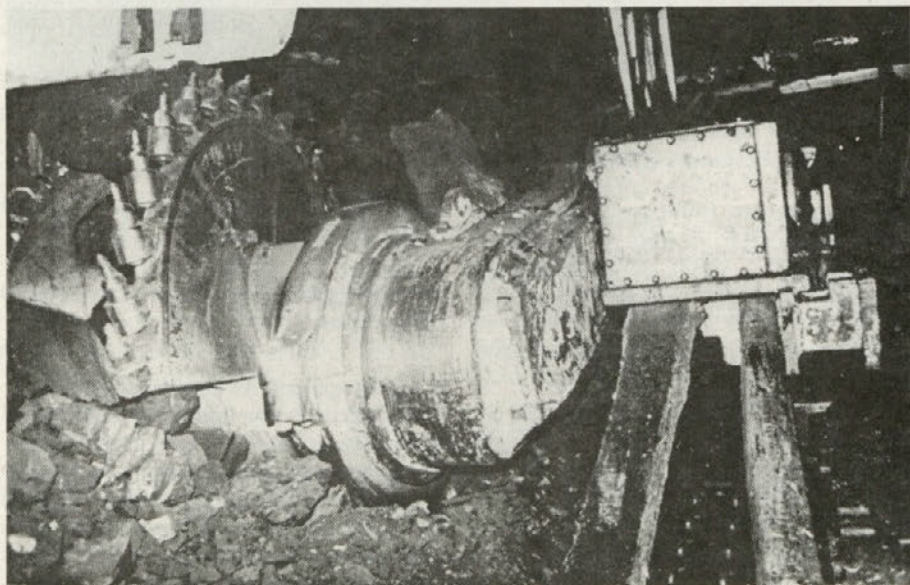
S tem bo naposled stekla resna sanacija rudnika, ki bo sprejemljiva tudi za domačine. Ne bo škodila okolju, ljudem bo nudila zaposlitev. Rudniški rovi bodo zelo primerni za usposabljanje ekip za zaščito in reševanje v podzemlju. Rudniško opremo in znanje, ki ga imajo v rudniku zaposleni ljudje, pa bodo lahko s pridom izkoristili tudi za reševanje v morebitnih jedrskih nesrečah in pri drugih dejavnostih, povezanih z jedrskim onesnaženjem okolja.

Pri zaposlovanju bodo imeli prednost bivši zaposleni v rudniku. Od teh so jih nekaj že poslali na usposabljanje, tako da bo ministrstvo za obrambo jeseni že lahko začelo z novo dejavnostjo.

Energija prihodnosti - ključni paradiža (Radar)

Futurologi predvidevajo, da bo človeštvo v 21. stoletju potrebovalo kar stokrat več energije kot danes: za posameznikove osebne potrebe, za mesta, tovarne, kmetijstvo, rudarstvo, promet in za velike gradbene načrte, s katerimi naj bi spremenili obličje Zemlje. Izvori energije so ključni prihodnosti, ključni paradiža.

Človek danes izkorišča goriva fosilnega izvora (premog, nafto in zemeljski plin) približno milijonkrat hitreje, kot jih je narava ustvarjala. Sredi prejšnjega stoletja je 80% vseh svetovnih potreb po energiji pokrtil z lesom, preostali del pa s premogom. V začetku tega stoletja in vse do leta 1965 smo

Še se da delati bolje, gospodarnejše, varneje... (foto L.O.)

OD TU IN TAM

REPORTAŽE

ZANIMIVOSTI

največ energije črpali iz premoga. Potem je prednost dobila nafta; pri današnjem tempu izkoriščanja bi vse svetovne rezerve nafte v 30 do 35 letih presahnila.

Fosilna goriva danes dajejo 95% energije, preostanek pa hidroelektrarne, termoelektrarne, nuklearke, geotermalne elektrarne in drugi viri. Ocenili so, da bi vse zaloge fosilnih goriv pri današnjem tempu porabe morda zadostovale za še nekaj stoletij. Kar 88% teh rezerv je v premogu in zato se bo tehnologija prihodnosti morala v pretežni meri opreti nanj. Nerodno s premogom je to, da je eden izmed največjih onesnaževalcev zraka in tal. Vsekakor pa je očitno, da bo premog v 21. stoletju še vedno energetska hrbtnica mnogih držav, in to ne glede na možne pocenitve nafte in zemeljskega plina. Občasna in delna znižanja cen nafte so namreč preveč nezanesljiva, da bi mogli na njih graditi dolgoročno energetsko politiko. Nobena država, ki nima dovolj tega fosilnega goriva, si ne more privoščiti, da bi se oprla predvsem na nafto, saj so vedno novi skoki cen vse preveč odvisni od okoliščin in odločitev drugih. Izkušnje so pokazale, da so pocenitve kratkoročne in da prej ali slej vedno pride do novih podražitev. Zaradi tega se veliko držav odloča za večje izkoriščanje premoga, vendar pri tem mislijo tudi na varstvo okolja.

Kogeneratorska elektrarna

Če premog segrevamo v prostoru, kjer ni zraka, ne more goreti, pač pa toplota njegove zapletene molekule razbije na manjše dele - postopek imenujemo karbonizacija. Iz ene tone premoga tako dobimo približno 700 kilogramov koksa (uporabljamo ga za pridobivanje jekla), 60 kilogramov katrana (iz katerega s frakcijsko destilacijo dobijo razne barve, sintetično gume, zdravila, umetna gnojila, goriva, olja, kisline, insekticide), 15 kilogramov benzola in približno 3000 kubičnih metrov "svetelnega plina".

V prah spremenjen premog se med segrevanjem utekočini, to je fluidizacija. Če skozi to snov spustimo segret zrak, dobimo premog brez (kadečega se) katrana. Iz premoga je moč dobiti tudi razne vrste plina, in sicer v posebnih obratih s kisikom, paro, ogljikovim dioksidom oz. mešanico teh snovi - gazifikacija. Po splošnem mnenju bodo čez deset ali dvajset let prav te postopke, seveda izpopolnjene, množično uporabljali za proizvodnjo sintetičnih goriv, in sicer celo kar na nahajališčih premoga slabe kakovosti.

OD TU IN TAM

Mednarodni simpozij

O HRIBINSKIH UDARIH IN NENADNIH VDORIH PREMOMA, HRIBINE IN PLINA V RUDNIKIH

Posvetovanja o stebrih udarih in nenadnih vdorih premoga in plina v rudnikih, ki se je odvijalo od 5.6.-9.6.94 v Sanct Petersburgu, smo se iz Slovenije udeležili člani delovne skupine, ki se v RLV ukvarja s to problematiko. Sestavljajo jo strokovnjaki iz RLV, IRGO (inštitut za rudarstvo, geotehnologijo in okolje) iz Ljubljane in IGGG (inštitut za geologijo, geotehniko in geofiziko) tudi iz Ljubljane. Člana skupine iz RLV sva Marjan Tamše in mag. Simon Zavšek. Simpozij so pod okriljem Ekonomske komisije za Evropo (Združeni narodi v Ženevi) organizirali Ministrstvo za energetiko in goriva, Združenje premogovnikov "Rosugol" ter Inštitut za rudarsko geomehaniko in jamomerstvo "VNIMI", vsi iz Ruske federacije.

Simpozij o dinamičnih pojavih, kamor te pojave uvrščamo, je bil že peti po vrsti, ki jih je organizirala Ekonomska komisija za Evropo (ECE). Prvič je bilo posvetovanje v Nimesu (Francija, 1967), drugič v Harkany-

posamezni udeleženci iz vsega sveta. Simpozija se je udeležilo približno 150 predstavnikov Francije, Nemčije, Madžarske, Tadžikistana, Kazahstana, Poljske, Ruske federacije, Slovenije, Češke, Slovaške, Uk-

Med našim obiskom v Rusiji

furdu (Madžarska, 1969), tretjič v Donetsku (Ukrajina, 1974), četrto pa v Ostravi (Češkoslovaška, 1989). Sanct Petersburg ni bil izbran po naključju, saj je veljal za eno večjih znanstveno tehničnih in industrijskih središč ter kulturni center bivše Sovjetske zveze, sedaj Ruske federacije. Tu je najstarejša rudarska šola v Rusiji, ki je bila ustanovljena 1773. Zadnjih 60 let je vodilo vlogo na področju reševanja geomehanskih problemov in raziskovanju geodinamičnih pojavov s poudarkom na varnosti in rudarjenju prevzel inštitut VNIMI.

Posvetovanje se je neformalno pričelo v soboto, 4. junija, ko so pričeli prihajati

rajine, ZDA, Avstralije, Avstrije, Bolgarije, Južne Afrike in Kitajske. Simpozij se je sicer odvijal kar na ladji, plavajočem hotelu, kjer je bilo poskrbljeno tudi za bivanje udeležencev.

Naslednjega dne, ko se je posvetovanje z otvoritvijo simpozija na inštitutu VNIMI tudi formalno pričelo, smo si ogledali več geomehanskih laboratorijev, kjer se ukvarjajo predvsem z fizikalnimi modeli, razvijajo pa tudi vse vrste metod za spremljanje in raziskovanje dinamičnih pojavov. Popoldne smo si po programu ogledali še zanimivosti Sanct Petersburga. Zvečer, ko so prispeli še zadnji udeleženci in se vkrcali

REPORTAŽE

na ladjo, je ta odplula proti severu. Pluli smo preko Ladoškega jezera in se proti jutru zasidrali ob Valaamskem otočju. Poleg neokrnjene narave so na tej geografski širini zanimive predvsem "bele noči", saj se v tem letnem času stemni le za dve uri.

Poročila glavnih poročevalcev in predstavitev strokovnih člankov so bila tematsko razdeljena na hribinske udare (skupina A) ter na nenadne vdore premoga, plina in hribine (skupina B). Vsaka skupina je bila razdeljena na poglavja, in sicer:

I. Teoretični koncepti in izhodišča

II. Napovedovanje hribinskih udarov in nenadnih vdorov

III. Preprečevanje dinamičnih pojavov in varnost rudarjev

Za vsako poglavje je bil določen generalni poročevalec, ki je podal uvodno poročilo o prejetih prispevkih in smernice za nadaljnje delo na posameznih področjih. Člani delovne skupine, ki se v RLV ukvarja s problematiko nenadnih vdorov premoga in plina, smo na simpoziju sodelovali aktivno, saj smo v ta namen pripravili in predstavili članek z naslovom "Možnosti napovedovanja nenadnih vdorov premoga in plina v RLV". V okviru predstavitve (članek je predstavil mag. Zavšek) je bila uvodoma predstavljena tudi Slovenija in osnovni po-

datki o RLV, saj večina udeležencev Slovenijo še vedno zamenjuje s Slovaško republiko. Članek in predstavitev so udeleženci z zanimanjem poslušali, predsednik komisije prof. Petuhov (Ruska federacija) in generalni poročevalec g. Hinderfeld (Nemčija), pa sta ju ugodno ocenila.

Na simpoziju smo se o tej problematiki pogovarjali s predstavniki Kazahstana, Ukrajine in Poljske. Priložnosti za izmenjavo mnenj in izkušenj, ki jih takšno posvetovanje nudi, je bilo dovolj in smo jih izkoristili. Namen posvetovanja je bil predvsem pregledati, predstaviti in izmenjati noveše dosežke in izkušnje, ki jih imajo različne države, pri razumevanju teoretičnih izhodišč dinamičnih pojavov. V okviru simpozija je potekala tudi razprava o mednarodni klasifikaciji dinamičnih pojavov, ki jo je lansko leto sprejela delovna skupina komisije za premog (ECE).

Enotna ocena članov delovne skupine, ki smo se udeležili simpozija v Sanct Petersburgu, je ta, da z uresničevanjem programa za leto 1994, ki ga je potrdil tudi projektni svet kot nadzorni organ, sledimo smernicam, ki jih predlagajo tudi druge skupine strokovnjakov, ki se v sicer drugačnih razmerah ukvarjajo s podobnimi problemi. *mag. Simon Zavšek, dipl.ing.geol.*

ZANIMIVOSTI

300 največjih (Gospodarski vestnik)

Med 300 največjimi podjetji v Sloveniji je že 49 zasebnih. Med prvih 100 z največ zaposlenimi spadajo: 1. Mura (6200), 2. RLV (4230), 3. Petrol Trgovina (3400), 4. RRRPS (3100), 5. Revoz (2960), 6. Krka (2550). Na 31. mestu je GIP Vegrad (1350), na 87. ERA (721) in na 97. Termoelektrarna Šoštanj (672). Med vsemi ni zaslediti Gorenja!

Med 300 največjih po bruto dobičku po podatkih SDK pa so uvrščeni tudi: 1. Elektro Maribor (5,3 milijarde SIT), 2. Papirnica Količevo (5,2), 3. Elektro Ljubljana (4,5), 4. Elektro Celje (3,3), 5. Kompas (2,8)... 7. ELES, 9. HIT, 10. Elektro Primorska.

Na rezultat pri elektrogospodarskih podjetjih je vplival pobot terjatev in obveznosti. Na 92. mestu je Gorenje Notranja oprema Velenje, na 160. Gorenje, d.o.o. Gorenja GA ni zaslediti in z ozirom na računovodske evidence seveda tudi ne RLV, TEŠ...

Prikaz, ki upošteva le bruto dobiček, je močno pomanjkljiv, ker bi moral rangirati podjetja vsaj po štirih kriterijih kot enako pomembnih (še št. zaposlenih, uporabljena poslovna sredstva in celotni prihodek).

Rudniki zlata v Južni Afriki

(S. Hostnik)

V enem od šahtov rudnika Western Deep Level obratuje najhitrejši skip na svetu, ki zmora delovno hitrost splošljivih 65,8 km/h. Za primerjavo: najhitrejšo dvigalo v kategoriji nadzemnih objektov so zgradili na Japonskem, in sicer v hotelu Sunshine v Tokyu.

Rudnik zlata West Driefontein izmed vseh rudnikov v Južni Afriki proizvede največ zlata, in sicer 1500 ton na leto. Ta količina sicer predstavlja 2% celotne svetovne proizvodnje zlata. Na drugem mestu je rudnik Crown Mine s 1400 tonami zlata na leto.

V rudniku Vaal Reef imajo nasploh največji hladilni sistem za hlajenje rudniških jamskih prostorov, katerega moč je 160.000 kW. Za primerjavo: vsi nemški premogovniki skupaj porabijo za hlajenje jamskih prostorov 282.000 kW, letališče v Riadu v Saudovi Arabiji premore hladilni sistem z močjo 230.000 kW, World Trade Center v New Yorku pa 144.000 kW.

Iz ene unče zlata (=31,1 g) bi lahko potegnili nitko, ki bi bila dolga 90 km, ali zvaljali želo tanko pločevino, ki bi merila 16 m².

Največji kos samorodnega (čistega) zlata je bil doslej najden v Avstraliji in je tehtal 71 kg. V Južni Afriki pa so doslej našli najtežji kos zlata, ki je tehtal 7,8 kg.

EKSKURZIJA ŠTUDENTOV RUDARSTVA V NEMČIJO

(nadaljevanje iz Rudarja 5/94)

TERENSKI LABORATORIJ

Ves material, ki ga dobijo iz vrtine, in podatke meritev v vrtini obdelajo v velikem, moderno opremljenem terenskem laboratoriju. Njegove glavne naloge so:

- dobiti kontinuirano vse podatke iz izvrtanega materiala (jeder, vrtalnih drobcov, izplake in plinov),
- izmeriti količine in lastnosti, ki so potrebne za operativne odločitve ter ovrednotiti karotažne meritve,
- posredovati osnovne informacije za posamezne raziskovalne projekte,
- arhivirati vzorce, izpolnjevati bazo podatkov in objavljati rezultate.

Poti obdelave podatkov so tri:

Trdi material iz vrtine (jedra, drobcji, moka) obdelujejo tri glavne znanstvene skupine (petrologija in struktura, petrofizika in geokemija z mineralogijo). Izsledki se stekajo v bazo podatkov in v dokumentacijski center, obenem pa so takoj na razpolago karotaži kot pomoč za njeno interpretacijo.

Vzorci tekočin (izplaka, formacijske tekočine) in plinov se obdelujejo v skupini za geokemijo in mineralogijo, na razpolago pa so tudi specializiranim univerzitetnim in raziskovalnim inštitutom za posebne študije. Te lahko koristijo rezultate vseh drugih raziskovalcev v terenskem laboratoriju, o katerih so obveščeni prek internih KTB poročil. Vsi rezultati se spet zbirajo v dokumentacijskem centru.

Karotažne meritve, ki so interpretirane s pomočjo rezultatov vseh treh glavnih znanstvenih skupin terenskega laboratorija, gredo prav tako v dokumentacijski center.

Poglejmo, katere so najbolj značilne stopnje obdelave in rezultati globoke vrtine!

Prva so inventirana jedra, ki jih je bilo okoli 90% celotne globine in so podrobno strukturno in petrografsko opisana. To velja za prve 4 km jedra, pridobljenega iz pilotne vrtine. Za dokumentacijo in vrednotenje strukturnih elementov naredijo kontaktne kopije jedra na A3 formatu, kjer so vidni vsi strukturni elementi v naravni velikosti, razviti v ravnino, ovrednoteni pa so s

OD TU IN TAM

REPORTAŽE

šablonami. Orientacijo jedra naredijo s primerjavo teh kopij z akustičnim televiwerjem in električnim formacijskim mikroskanerjem. Slede določitve petrofizikalnih lastnosti kamenin. Z aparaturami, ki so jih razvili sami, in z ustrezno merilno metodologijo določajo gostoto, magnetne lastnosti, remanentno magnetizacijo, električno upornost, toplotno prevodnost, poroznost, napetostno relaksacijo, naravno radioaktivnost z določitvijo koncentracije U, Th in K, hitrosti longitudinalnega in transverzalnega valovanja ter sezično anizotropijo. Podrobnim mikroskopskim preiskavam v presevani in odsevni svetlobi sledi na reprezentativnih vzorcih kemična analiza vseh glavnih in do 15 sledilnih elementov. Za to služi avtomatski fluorescenčni spektrometer. Mineralno sestavo določajo optično s pomočjo rentgenske difraktometrije prahu. To sicer standardno metodo v mineralogiji so za minerale metamorfnih kamenin priredili. Ker je v glavni vrtini jedrovanje reducirano na okoli 20%, je ta metoda izrednega pomena.

Skoraj kontinuirana kemična analiza izplake omogoča rutinsko določitev 12. kationov in dveh anionov. Iz kemičnih lastnosti izplake ugotavljajo celo kemično sestavo iz kamenin dotekajoče vode v vrtino. Uspešen eksperiment je tudi kontinuirana analiza plinov iz izplake s pomočjo plinskega masnega spektrometra. Vsake 3 minute dobijo rutinsko analizo desetih plinskih komponent. To omogoča takojšnje lokacijo razpok in poroznih con še med vrtnjem, za kar sta precej merodajni indikaciji maksimalnih vrednosti metana in helija.

Fluidi v skorji močno vplivajo tudi na mehaniko litosfere. V tem pogledu je zanimivo globinsko območje med 10 in 15 km, kjer vladajo temperature nad 350°C in se kamnine spreminjajo iz trdnih v plastične. Te spremembe so pomembne za seizmologijo in sploh za kontinentalno dinamiko.

SKLEP

Projekti takega obsega bodo redko izvedljivi celo v bodočnosti. Zato so pri tem pridobljeni rezultati in izkušnje dragocen vir znanja. Podobna organizacija, izvedba raziskav in nove metodologije so privzete v mnogih plitvejših vrtinah, ki prav tako služijo znanosti. Takih vrtin je v svetu že precej, potrebujemo pa jih tudi pri nas.

Vrtanje ima običajno komercialni značaj. Podrobne znanstvene raziskave se v teh vrtinah opravljajo le redko in na kratkih odsekih. Rezultati sistematičnega znanstvenega raziskovanja v izbranih vrtinah dvigujejo uspešnost in pocenijo tudi komercialno vrtanje, kar potrjujejo dognanja pilotne vrtnice nemškega projekta. Cena te vrste raziskav je izredno visoka, zato morajo biti financirane iz posebnih fondov.

Tega članka ne bi mogli objaviti, če ne bi imeli zagotovljenih sredstev od našega edinega sponzorja in štipenditorja Rudnika lignita Velenje, ki nam je kril vse stroške ekskurzije. Z lastnimi sredstvi se je vsekakor ne bi mogli udeležiti. Zato se podjetju v imenu štipendistov 4. letnika rudarstva in v svojem imenu iskreno zahvaljujem!

Peter Zapušek, študent 4. letnika rudarstva

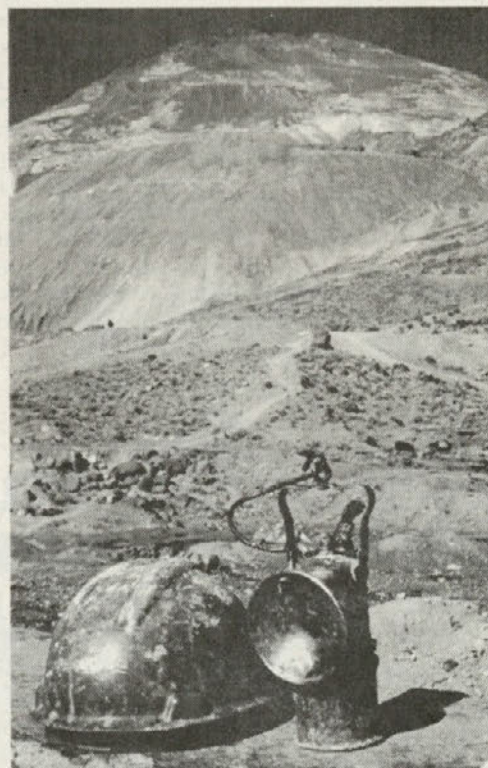
ODKOD VATIKANU SREBRO ?

Leta 1544 je perujski indijanec Diego Hualpa izgubil dve svoji najboljši lami. Iskanje dragocenih živali se je zavleklo v noč, zato se je odločil prižgati ogenj in prenočiti. Ko je zanetil ogenj, ga je presenetila močna svetloba in barva plamena. Kaj kmalu se je kamen, na katerem je z močnim plamenom gorel ogenj, pričel topiti. Ves presrečen je Diego ugotovil, da je odkril srebro (La Plata). Svojo najdbo je seveda lakomnim Špancem zamolčal, vendar je svoje bogato odkritje zaupal prijatelju Huanca. Kmalu po začetni sreči in bogastvu sta se sprla pri delitvi dobička. Užaljeni Huanca je njuno nahajališče izdal osovraženim Špancem, kar je pomenilo začetek rudarstva v Potosiju.

Aprila leta 1545 so pričeli uradno izkopavati srebrovo rudo v vznožju 4800 metrov visokega hriba Cerro Rico. S tem se je pričelo neusmiljeno trpinčenje in izkoriščanje Indijancev. V slabih treh stoletjih je umrlo v rudnikih srebra v Potosiju več kot 8 milijonov Indijancev in Afriških črncev, ki so jih dovažali z zahodne afriške obale. Rudarji so umirali največ zaradi žveplave pneumonije in fizične izčrpanosti. V času največje eksploatacije srebrove rude, so delali v neznosnih razmerah po 12 ur na dan, med izmenami pa so spali kar pod zemljo. Tako so pod zemljo preživeli tudi do 4 mesece. Ko so prišli na površje, so morali zaradi zaščite pred sončno svetlobo nekaj tednov imeti zavezane oči, vendar niti potem, ko so se privadili dnevni svetlobi, niso več dolgo živeli. Srebro so na hrbtnih lam preko hribov spravljali v Arico v Čilu ali v Callao (sedanja Lima) v Peru. Iz teh mest so ga nato z ladjami prepeljali do Paname. Z mulami ter osli so ga prenesli preko ožine in od tam naprej spet z ladjami preko Atlantika proti Španiji. Pot preko Atlantika je bila najnevarnejši del transporta, saj so na odprtem morju na bogat plen čakali številni pirati iz Anglije, Nizozemske in Francije.

V času do leta 1825, v pičlih treh stoletjih, so Španci nagrabili v Potosiju toliko srebra, da bi lahko zgradili srebrn most preko Atlantika in še bi ga veliko ostalo. Večino srebra, ki dandanes krasi prelepi sveti Vatikan, so v krvi in trpljenju prispevali prav rudarji iz Potosija. Kri, znoj in trpljenje ljudi iz Potosija krasi zgodovino najhumanejših vere človeštva, Kristusovega nauka ali krščanstva.

V 17. stoletju je bil Potosi s svojimi 200.000 prebivalci eno največjih mest na svetu, vendar je njegova slava v začetku 19. stoletja pričela močno temneti, saj je bilo srebra vedno manj in manj. V času, ko je Bolivija dosegla svojo neodvisnost, leta 1825, je bila cena srebra tako nizka, da si rudarstvo v Potosiju ni nikoli več docela opomoglo.

Cerro Rico je bil španska zakladnica srebra.

Rudarska reforma leta 1952 je na Bogato Goro (Cerro Rico) prinesla nove gospodarje. Krvava vstaja izkoriščanih rudarjev je močno zamajala temelje bolivijske družbe in večino rudnikov so dobili v last sami rudarji. Le majhen delež bogastva iz zemljinih nedrij je ostal v lasti države, ki danes vodi moderno opremljen rudnik Pailaviri. Pravo nasprotje modernemu državnemu rudniku predstavlja okrog 300 manjših ali večjih privatnih rudnikov, kjer rudarji še vedno rudarijo na način kot pred več kot štirimi stoletji.

Rudnike si lahko ogledate s pomočjo nekoliko vodnikov, ki delajo v raznih agencijah. Eden najboljših je Eduardo Guernica, ki nekoliko obvlada tudi angleščino, je dokaj

REPORTAŽE

hudomušen ter zelo razgledan mož, ki izhaja seveda iz rudarske družine. Zgodaj zjutraj, okrog devete ure se je prikazal s štirimi čeladami in karbidnimi svetilkami. Najprej nas je odpeljal na tržnico, na zajtrk. V rudnik se seveda ne more, če nisi sit. Majhen kruhek, košček sira ter kokin čaj nas predramijo in že se počutimo dovolj čile za v rudnik. Vsak s svojo čelado in svetilko se zbašemo v majhen kombi, ki predstavlja najcenejši mestni prevoz. Izstopimo na rudarski tržnici, kjer je na voljo, vse kar rabijo rudarji pri svojem delu. Vodnik nam je priporočil, naj jim kupimo nekaj dobrot, ki jih bodo gotovo razveselile. Najslajša rudarska poslastica so seveda lističi koke, brez katere ne bi mogli preživeti niti uro pod zemljo. Kupimo jim tudi nekaj cigaret, špirit, ki ga najraje pijejo, pa smo raje pustili na stojnici. S koko, cigareti in špiritom lahko nekako preživijo naporen delovni dan. Ulica, ki vodi proti vznožju Cerro Rica, je nabito polna trgovin z lopatami, krampi ter dinamitom. V eni od njih povprašamo prijazno seňoro po dinamitu. Gospa nam prinese zajeten kup dinamitnih palic in izmed čilskih, argentinskih, ameriških, švedskih ter ostalih, izberemo, jasno, domač bolivijski dinamit. Zraven spada še seveda zažigalna vrvica ter detonator. Vse skupaj je stalo v našem denarju borih 60 tolarčkov. Težko opišem prijeten občutek, ko kolovratiš naokrog z dinamitom v žepu, pri tem pa veselo puhaš cigareto.

Po opravljenih nakupih ujamemo kombi, ki nas potegne skoraj do polovice Cerro Rica. Sprehodimo se do manjšega vrha Cerro Cicho, kjer stoji kapelica. Od tam se nam ponudi čudovit razgled na mesto s številnimi cerkvenimi zvoniki. Blizu, le nekaj minut hoda od kapelice je vhod v rudnik, ki komaj čaka našega obiska. Prvi šok doživimo ob pogledu na vhod v rudnik. Majhna, neugledna luknja v hribu je v nasprotju z vsemi našimi predstavami o rudnikih. Sam še najbolj pogrešam tisti obvezni "SREČNO!". Pred rudnikom je majhen plato, na katerem leži nekoliko kupov rude, ob vhodu v rudnik pa stoji majhna kamnita hišica, v kateri živi rudarska družinica.

Iz podzemlja naenkrat prihiti nizka, sključena postava z veliko vrečo na ramah. Možak urno strese vsebino vreče na svoj kup rude in že odhiti nazaj v temo. Juan, kot je možaku ime, je prinesel pravkar na svojih plečih okrog pol stota rude in to stori na dan vsaj 40 krat. V štirih dneh prinese na površje več kot 8 ton rude, za kar prejme okrog 180 Bolivianosov (okrog 40 USD). Zasluzek sploh ni slab, saj je ta znesek povprečna mesečna plača v mestih.

Opremljeni vsak s svojo svetilko in čelado stopimo skozi ozek rov v svet primitivnega rudarstva. Globoko sklonjeni se plazimo

Obraze vseh rudarjev krasi značilna kokina "bula" na licu.

skozi majhne rove v notranjost hriba. Le redko se lahko zravnamo in si odpočijemo razbolele hrbtne mišice. Mimo nas pa kljub temu, da je nedelja, neutrudno hitijo rudarji s svojimi težkimi vrečami. Hoja je ponekod zelo težavna, saj so tla precej mokra in spolzka, pa tudi strmina je huda. Na koncu rova počakamo Juana, ki je v času, ko smo "plesali" po spolzki strmi poti, odnesel svojo vrečo na površje ter se tudi že vrnil po novo. Zmotimo ga pri njegovem garanju ter se zapletemo v pogovor z njim. Že dvajset let dela v rudniku vsa dela, ki so potrebna za nemoten izkop rude. Je eden najbolj pridnih v tem rudniku, čeprav je daleč najstarejši. Pravi, da bo vztrajal še kakšnih deset let pod zemljo.

Obraze vseh rudarjev, seveda tudi njegovega, krasi značilna "bula" na licu. Brez koke, ki jo nenehno žvečijo v velikih količinah, bi le s težavo premagali vse napore v rudniku. Čudimo se, kako hitro premaguje strmo, spolzko in ozko pot navkreber s težko vrečo na hrbtu. Na glavi ima le razcapan klubuk, saj je čelada veliko predraga zanj. Mi bi si brez čelad v trenutku razbili naše sicer trde betice. Rovi v rudniku so v več etažah in prehodi med njimi so včasih prav težavni. S pomočjo vrvi, po kateri je bilo potrebno splezati, dosežemo rov, iz katerega se je slišalo zamolklo udarjanje. Čez nekaj časa pridemo skozi rov, ki je na mestih prekinjen z globokimi luknjami, do rudarja, ki ročno vrta luknjo za dinamit. Podarimo mu nekaj koke ter cigaret. On nam v zameno nazorno prikaže delo minerja. Vse izgleda tako primitivno in nevarno, da nam je kar tesno pri srcu. Zažigalno

vrvico izmeri kar s svojo pestjo, vsaka dolžina pesti pomeni eno minuto.

"Un, dos, tres minutos ... Bien, Amigos vamos!" Skozi ozek rov kar se da hitro smuknemo na (ne)varno. Nekaj deset metrov stran od postavljenega dinamita nas prijatelj ustavi in malce s strahom čakamo, kdaj po počilo. Dva zamolkla udarca in močan piš, ki je ugasnil naše svetilke, nam pove, da je vsega konec. Miner je dobro opravil svoje delo, saj še vsi veselo migamo. Zaželimu mu še veliko uspešnih detonacij in se odp plazimo proti površju. Skozi ozek rov se kot po toboganu spustimo v majhno dvoranico, kjer stanuje zavetnik rudarjev. V majhni votlinici je kipec hudiča (Diablo), ki ga nikoli ne kličejo drugače kot Tío (stric). Verujejo, da božje kraljestvo seže le do zemljine površine, od tam naprej pa kraljuje stric Tío. Okrog kipca so postavljene rudarske dobrote: koka, cigareti in alkohol. Tudi mi ga obdarimo, v usta pa mu vtaknemo prižgan cigar. Poslovimo se od strastnega kadilca strica Tía in dnevna svetloba nas boleče zaskeli v očeh.

V okrog 300 rudnikih, ki so v lasti rudarjev, še vedno rudari okrog 5000 rudarjev. Rudarijo le na območju omenjene gore Cerro Rico (Bogata gora), saj v okoliških hribih ni niti sledu o kakršnikoli rudi. Prvotne rude, srebra, je le še za vzorec. Sedaj pridobivajo največ cinkove, kositrove in svinčene rude. Delo poteka še vedno v podobnih razmerah in s podobnim orodjem kot pred štirimi stoletji. Delovni dan rudarjev se pričinja okrog desete ure in traja do druge ure popoldan, ko si rudarji privoščijo kosilo. Njihovo kosilo večinoma sestavljajo koka in nekaj požirkov razredčenega špirta. Njihov delovni dan nato traja še vse do 19. ure. V večini rudnikov ima vsak rudar svoje področje, kjer sam opravlja vsa potrebna dela. Seveda si vso potrebno opremo kupuje sam s svojim zaslužkom. Po upokojitvi, ki jo le redki doživijo, znaša njihova pokojnina okrog 16 USD. V primeru smrti dobijo pokojnino njegova vdova in mladoletni nezaposleni otroci.

Ogled rudnika nas je vse zelo pretresel, saj doslej še nismo videli česa podobnega, zato smo si po ogledu privoščili pivo na zdravje rudarjev. Tudi oni po opravljenem delovnem tednu storijo enako, le da to počnejo v veliko večjih količinah in z močnejšo pijačo singanijem. Kaj drugega jim po težkem delu skoraj ne preostane.

"¡Viva mineros Potosinos!"

Branko Ivanek

ODŠLI SO V POKOJ

Ivan BERGANT,

upokojen 31. januarja

Rodil se je 30. januarja 1948 v Celju.

Od 9. septembra 1968 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami zahod. Leta 1977 je bil premeščen v Jamski transport, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1976 je opravil izpit za kvalificiranega transportnega delavca.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Karel MLINAR,

upokojen 23. junija

Rodil se je 23. novembra 1952 v Koritnem pri Slovenski Bistrici. Poročen z Lilijano, rojeno Valentič.

Od 2. novembra 1979 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvami pa že v letih 1969-70 in 1972-74. Leta 1979 se je zaposlil kot nekvalificiran delavec v Zunanji dejavnosti. Leta 1993 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Opravil je tečaj za varilca in polkvalificiranega električarja.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Ivan OSREDKAR,

upokojen 30. junija

Rodil se je 9. decembra 1947 v Zagorju. Poročen z Marijo, rojeno Metelko.

Od 9. maja 1968 je neprekinjeno delal v RLV, od leta 1965 pa v rudniškem delu RŠC. Leta 1968 se je zaposlil kot kvalificirani rudar v Jami vzhod. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1989 v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1975 je opravil izpit za strelca.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Tado PARADŽIK,

upokojen 30. junija

Rodil se je 14. septembra 1938 Gornji Dubici v Bosni in Hercegovini. Poročen z Ano. Od 10. maja 1969 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1993 v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve. Leta 1975 je opravil izpit za polkvalificiranega upravljalca hidravličnih stiskalnic.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Franc SELIČ,

upokojen 30. junija

Rodil se je 2. februarja 1944 v Velenju. Poročen z Marijo, rojeno Glasenčnik.

Od 16. decembra 1974 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo pa že od leta 1962. Leta 1974 se je zaposlil kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1980 je bil

premeščen v jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Karl STROPNIK,

upokojen 14. julija

Rodil se je 6. septembra 1942 v Šoštanju. Poročen z Alojzijo, rojeno Srnovrnik.

Od 1. maja 1982 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa že v letih 1957-63. Leta 1982 se je zaposlil kot kvalificirani kovač v Skupnih službah, kjer je delal do upokojitve. Opravil je več usposabljanj s področja SLO in DSZ ter delal kot upravitelj varnostnih in obrambnih načrtov.

Alojz PRISTOVŠEK,

upokojen 16. julija

Rodil se je 25. junija

1945 v Gaberkah.

Poročen z Zdenko, rojeno Kadežabek.

Od 1. oktobra 1965 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Zunanjem obratu. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1991 v komercialni sektor Skupnih služb, kjer se je upokojil kot vodja skladiščnega oddelka. Leta 1974 je opravil izpit za kvalificiranega zidarja in za viličarista.

Bil je dejaven pri sindikatu in v delavskem svetu ter na udarniških delovnih akcijah. Deloval je v gasilskem društvu Gaberke in IGD RLV ter kot športni sodnik pri AMD Velenje.

Dobitnik priznanj za delo v civilni zaščiti, pri teritorialni obrambi in v AMD Velenje ter nagrajen za 20 let dela v RLV.

Karl STROPNIK,

upokojen 22. julija

Rodil se je 18. februarja 1945 Florjanu pri Mozirju. Poročen z Dragico, rojeno Verdev.

Od 17. februarja 1976 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Jamskih gradnjah. Leta 1994 je bil premeščen v Priprave, kjer se je upokojil.

Karel BOLHA,

upokojen 24. julija

Rodil se je 31. januarja 1945 v Škalah. Poročen z Alojzijo, rojeno Rebernik.

Od 19. aprila 1984 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot voznik viličarja v Jamski mehanizaciji, kjer je delal do upokojitve.

Bil je dejaven pri sindikatu.

Anton RUTNIK,

upokojen 24. julija

Rodil se je 30. maja 1947 v Podlipju pri Velenju. Poročen z Danico, rojeno Vanovšek.

Od 25. aprila 1966 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1984 v Praktično izobraževanje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1987 je opravil izpit za rudarskega inštruktorja.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Zvonko JANEŽIČ,

upokojen 30. julija

Rodil se je 30. julija 1952 v Celju.

Od 18. maja 1976 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Jami Pesje, kjer je delal do upokojitve. Leta 1977 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača.

Jože GRM,

upokojen 31. julija

Rodil se je 1. januarja 1947 v Breznu pri Slovenskih Konjicah. Poročen z Ivano, rojeno Virbnik.

Od 15. septembra 1967 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaščine pa že od leta 1965. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Leta 1979 je bil premeščen v jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve. Leta 1970 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1972 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Vlado GRABNER,

upokojen 31. julija

Rodil se je 12. decem-

bra 1947 v Velenju.

Poročen z Jožico, rojeno Atelsek.

Od 1. septembra 1974 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot elektro delovodja v jami Škale. Leta 1977 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1977 je opravil strokovni izpit za elektro nadzornika v metanskih jamah.

Bil je dejaven v sindikatu in na udarniških delovnih akcijah. Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Jože ROZMAN,

upokojen 31. julija

Rodil se je 27. septem-

bra 1948 v Zavrhu nad

Dobro. Poročen s Šte-

fko, rojeno Pečovnik.

Od 10. septembra 1968 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami zahod. Leta 1975 je bil premeščen v jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve. Leta 1975 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

V SPOMIN

Emil SALMIČ,

upokojen 31. julija

Rodil se je 31. marca 1946 v Senovem.

Poročen s Kristino, rojeno Siter.

Od 18. septembra 1967 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo pa že od leta 1965. Zaposlil se je kot elektro-tehnik v Jami vzhod. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1975 v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve. Leta 1971 je opravil strokovni izpit za jamskega nadzornika elektro stroke. Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Rudolf TAJNŠEK,

upokojen 31. julija

Rodil se je 12. aprila 1945 v Dobriču pri Žalcu. Poročen s Franciško, rojeno Zabukovnik.

Od 3. decembra 1980 je neprekinjeno delal v RLV, prvič pa že v letih 1963-67. Leta 1980 se je zaposlil kot kvalificirani kopač v Pripravah, kjer se je tudi upokojil. Leta 1985 je opravil izpit za strojnika na napreduvalnih strojih. Sodeloval je na udarniških akcijah za izgradnjo Velenja.

Alojz VEČKO,

upokojen 31. julija

Rodil se je 15. junija 1947 na Kozjaku. Poročen z Darinko, rojeno Sušec.

Od 16. junija 1969 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v ESO. Leta 1973 je bil premeščen v Klasirnico, kjer je delal do upokojitve. Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Nagrajeni reševalci križanke v Rudarju 9/94
1. nagrada knjiga Jožeta Sevljaka Zeleni kres - Teodor Merc, cesta VII/2, 63320 Velenje;
2. nagrada knjiga Mihe Mazzinija Zbiralec imen - Heda Silovšek, Ljubljanska c. 5/a, 63320 Velenje;

3. nagrada knjiga Franja Frančiča Sovraštvo - Ivan Kos, Kardeljev trg 3/26, 63320 Velenje;

REŠITEV KRIŽANKE:

vodoravno: Makedonija, antropolog, Na - PLO - KŠ, Ibo - oleati, premogovnik, Vialar, Slovenec - Re, Liberal - Aral, atomizerji, nikotin - Ank, IJ - NR - Jordan, kantilena - ZE, Ina - TE - Idris, človek - s, JŽ - trirama, delo - Irenej, jor - hčera, znanje - Nain, Kanaan - osat;

Čestitamo nagrajenim reševalcem!
Uredništvo

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem delovne skupine Scharf v Jamski mehanizaciji za darovano cvetje in denarno pomoč.

Jurij Hrastnik

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega dragega sina in brata Marka Aristovnika se zahvaljujemo delavcem RLV in posebej Markovim sodelavcem v obratu Klasirnica ter sindikalni podružnici Klasirnice za izrečena sožalja in darovano cvetje. Zahvaljujemo se tudi častni četi za spremstvo, Rudarski godbi in pevcem Rudarskega okteta za zai-grane in odpete žalostinke ter go-vorniku za tolažilne besede.

oče, mama in brat z družino

ZAHVALA

Ob tragični izgubi moje hčerke Selme se zahvaljujem sodelavcem čela E v Jami Pesje in sindikalni podružnici Jame Pesje za denarno pomoč.

Ekrem Ibrišimović

V spomin!

V poznih večernih urah usodnega četrtega avgustovskega dne je v prometni nesreči ugasnilo še eno mlado življenje. Tokrat je bil žrtev

Marko Aristovnik,
rudar pripravnik v obratu Klasirnica.

Marko se je rodil 2. marca 1975 v Slovenj Gradcu. Osnovno šolo je obiskoval v Škalah in Velenju. Po končani osemletki se je odločil za rudarski poklic in v Velenju dokončal šolo za strojnega mehanika. 9. februarja letos se je zaposlil v obratu Klasirnica, kjer se je z veliko volje in veselja pripravljaval za delo v svojem poklicu. Imel je veliko načrtov za naprej, toda tragičen trenutek na cesti je za vselej podrl njegove sanje in upanja.

Pokopan je bil na domačem pokopališču v Škalah. Na njegovo zadnjo pot ga je pospremlilo veliko njegovih sodelavcev, prijateljev in krajanov Škal in okolice.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

OBVESTILO!

Videokaseto o velenjskem premogovniku "Premog je luč" še vedno lahko naročite v tajništvu sindikata podjetja oz. pri obratnih tehnikih. Cena je enaka kot doslej - 1500 SIT in jo boste poravnali v dveh obrokih. Doba-va kaset bo predvidoma teden dni po zbranih naročilih, najkasneje pa do konca septembra.

Opozarjamo kupce kaset, da so se na tržišču, v raznih viedotekah, pojavile piratske kopije tega filma, ki so bistveno slabše kvalitete in seveda protizakonito prodajane in posojane. Vsaka originalna rudniška kasetna ima rdečo zaščitno ploščico, razen prve serije. Pazite na to!

5000001760,6

COBISS

POLETNE ZGODBE

VROČI PASJI DNEVI

Za tako imenovane "pasje dneve" so že naši predniki pravili, da je takrat najbolj vroče. To so štirje tedni od 23. julija do 23. avgusta, ko se človeka poloti lenobnost, nesposobnost za kakršno koli aktivnost, ko je z eno besedo pasje vroče. Izraz "pasji dnevi" je star in opisuje klimatsko razporeditev na severni polobli, čeprav so o teh dneh govorili že v starem Egiptu. Izraz so prevzeli tudi drugje in zanj obstaja astronomska razlaga.

Po 20. juliju prične hkrati s soncem vzhajati tudi zvezda Sirij - Sirius oz. ozvezdje Psi, ki jo imenujejo kar pasja zvezda. Pes pa je eden tistih simbolov, ki imajo različne pomene in ljudje najpogosteje verjamejo, da prinaša nesrečo, da je povezan z demoni in je tudi sicer v številnih simbolih povezan s smrtjo. To velja še posebej za Evropo, kjer pri Germanih čuva vhod v Niflheim, kraljestvo mrtvih in deželo teme.

V preteklosti so bili ljudje prepričani, da je vročina škodljiva, pravili so, da so ob takšnih dneh še posebej nevarni tudi psi in da so torej takšni tudi ti vroči poletni dnevi. Letos nas je vročina zdelovala, pa pasji dnevi gor ali dol. Slovenski temperaturni rekord ima Krško, kjer so 5. julija 1952 namerili 40,7 stopinje Celzija, kar je za dobrih pet stopinj več od letošnje najvišje julijske temperature v Sloveniji. Ali so te posledice klimatskih sprememb, meteorologi in klimatologi še vedno preučujejo, ugotovili pa so, da je v Ljubljani, na primer, v zadnjih 138 letih vedno topleje. Toplo in vroče je bilo tudi lani avgusta, ko je bila povprečna temperatura za 2,4 stopinje Celzija višja od rekordne avgustovske v letih 1861 in 1932.

Do svetovnih vročinskih rekordov pa je še vedno daleč. 13. septembra 1992 je bila v libijskem mestu Al'Az izmerjena doslej najvišja temperatura v senci in to kar 57,7 stopinj Celzija. V zahodnoavstralskem mestu Marble Bar pa so izmerili drugi rekord - 162 dni, od 30. oktobra 1923 do 8. aprila 1924, so imeli temperaturo višjo od 37,7 stopinj Celzija.

Kako vroče je, si vsak od nas domišlja in doživlja drugače. Mnogi predvsem ne verjamejo meteorološki napovedi, da je, na primer, "samo 31 stopinj Celzija". Seveda so razlike med merjenimi temperaturami in tistimi, ki jih občutimo v mestih, v naravi, ob vodi. Za merjenje temperature veljajo standardni načini. Temperaturo zraka merijo v prostem ozračju, dva metra nad zemljo, z živosrebrnimi, bimetalnimi ali električnimi termometri, ki so zaščiteni pred neposrednim sončnim sevanjem. Vsem nam je znana meteorološka hišica, lesena, belo popleskana, z žaluzijami, ki zagotavlja dogovorjen način merjenja temperature.

Ljudje pa - v tej pasji vročini na žalost - ne živimo v takšni hišici... (Večer)

BREZ FAKTORJA

UPOKOJENCI SMO LETOVALI V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

Sindikata RLV nam je organiziral 7-dnevno letovanje v Šmarjeških toplicah. Imeli smo se zelo lepo, zato se zahvaljujemo vsem, ki so organizirali počitnice za nas. Organizacija je bila odlična. Vse pohvale Boštjanu Aljažu in Janku Špindlerju za rekreacijske dejavnosti in izlete. Prav tako hvala osebju zdravilišča za vljudnost in odlično postrežbo.

Upamo, da bo letovanje organizirano tudi prihodnje leto.

SREČNO!

Martin Pinoza, Jože Hribnik, Janez Vrtnjak, Peter Kolar

TENIŠKI TURNIR

26. in 27. avgusta je na teniških igriščih Turistično rekreacijskega centra Jezero potekalo 3. tradicionalno tekmovanje žrebanih teniških dvojic za pokal RLV. Sodelovalo je okoli 50 ljubiteljc in ljubiteljev teniške igre iz našega podjetja.

12 žensk je svoj del tekmovanja sklenilo v petek. V finalnem dvoboju sta se pomerili dvojici Gomboc-Gorogranc in Kumer-Peterlin. Prvo mesto sta osvojili Slobodanka Gomboc in Nada Gorogranc. V tolažilni skupini sta zmagali Dijana Žagar in Marjana Hojan, ki sta premagali dvojico Korenič-Vičar.

Tekmovanje moških je potekalo dva dni. Na koncu sta prvo mesto zasedla Zdenko Lah in Andrej Puc, ki sta v finalnem dvoboju premagala par Kobale-Roškar. V tolažilni skupini sta bila najboljša Drago Tamše in Jože Kovač, saj sta premagala par Tratnik-Plešnik.

/dž/